

Bijlage 4. Behandeling van de adviezen bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van de kapel van het Sint-Lievenscollege in Gent

Provincie: Oost-Vlaanderen

Gemeente: Gent, 2de afdeling, sectie B

Objectnummer: 4.01/44021/1448.1

Dossiernummer: 4.001/44021/126.1

Omschrijving:

kapel van het Sint-Lievenscollege, Zilverenberg 1

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel, **23 FEB. 2018**

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

1. Adviezen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen Omgeving, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Omgeving

Het advies werd gevraagd op 8 december 2017.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.1.2. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 8 december 2017.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.1.3. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 8 december 2017.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.2. Advies uitgebracht door de betrokken gemeente Gent

Het advies werd gevraagd op 8 december 2017.

Gemeente Gent

Het college van Burgemeester en Schepenen bracht op 11 januari 2018 een gunstig advies uit over deze bescherming. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit.

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 8 december 2017.

De VCOE bracht op 18 januari 2018 een voorwaardelijk gunstig advies uit over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies:

De commissie vraagt de architecturale waarde toe te voegen voor een aantal cultuurgooederen (houten meubilair naar ontwerp van Marc Dessauvage). Specifiek de zitbanken vormen een belangrijk onderdeel van het architecturale totaalconcept.

* De geboorte- en overlijdensdatum van Dom Frédéric Debuyst (22/10/1922 en 12/12/2017).

Antwoord:

Dit wordt toegevoegd.

Ten slotte vraagt de commissie te onderzoeken of het inhoudelijk dossier kan uitgebreid worden wat betreft de verhouding van de kapel tot andere delen van het scholencomplex die tegelijk met de kapel of nadien tot stand kwamen.

Antwoord:

Deze vraag werd onderzocht maar hieruit blijkt dat deze verhouding al voldoende aan bod komt in het inhoudelijk dossier, zowel in het historisch overzicht ("*Na de Tweede Wereldoorlog volgde een grote bouwcampagne onder bestuur van de superiors (directeurs) Paul Schailleé (1946-1962) en Albert De Schepper (1962-1970). (..) Het concept van de kapel, die na deze eerste vleugel werd gebouwd, veranderde ingrijpend.*"), als in de beschrijving (*Het linkse [bouwblok] is toegankelijk vanuit de vleugel uit de jaren vijftig, ten zuiden van de speelplaats*). Een meer uitvoerig onderzoek naar en beschrijving van de gelijktijdige of latere bouwfasen lijken bovendien weinig meerwaarde te hebben gezien het heel eigen karakter dat de kapel heeft binnen dit complex (Zie: "2.3. Motivering van de afbakening van de bescherming" in het inhoudelijk dossier).

Conclusie: het advies heeft invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit (inclusief bijlage 3 Cultuuroederen).

Het inhoudelijk dossier werd als volgt aangepast:

- De verwijzing naar 'een heel hoge erfgoedwaardebeoordeling' voor de kapel binnen de in opdracht van het agentschap (VIOE) uitgevoerde thematische inventarisatie van 20ste-eeuwse kerken in Vlaanderen uit 2008 werd als volgt verduidelijkt: "In deze studie gebeurde een waardebeoordeling op basis van een matrixmodel dat rekening hield met drie invalshoeken (stedenbouwkundige context, architectuur en interieur), vier dimensies (architectuurhistorische, artistieke, liturgische en maatschappelijke), en vijf vraagstukken (gaafheid, authenticiteit, innovatie, zeldzaamheid versus representativiteit en perceptie). Uit een toepassing van dit model op tien uiteenlopende casussen (de kapel van het Sint-Lievenscollege, zes andere kerken uit de richtinggevend voorbeeldrijst en drie al beschermde monumenten) kwam de kapel van het Sint-Lievenscollege als meest waardevolle kerk naar voor."
- De geboorte- en overlijdensdatum van Dom Frédéric Debuyst (1922-2017) werden toegevoegd.

Het beschermingsbesluit werd als volgt aangepast:

- De geboorte- en overlijdensdatum van Dom Frédéric Debuyst (1922-2017) werden toegevoegd.
- In het ministerieel besluit en in bijlage 3 Cultuuroederen werd de architecturale waarde toegevoegd aan het meubilair met volgende motivatie "Het meubilair versterkt de architecturale waarde van de kapel van het Sint-Lievenscollege. Het is niet-monumentaal opgevat en vrij in de ruimte opgesteld, in wisselwerking met elkaar. Het was belangrijk voor Dessauvage dat het kerkelijk meubilair beweeglijk was, niet om het effectief geregeld te verplaatsen maar om het vrij en dynamisch karakter ervan te veruitwendigen, en om het multifunctionele karakter van de ruimte te bevorderen. De keuze voor hout in plaats van natuursteen of marmer sloot hierbij aan, maar was ook financieel en inhoudelijk gemotiveerd (met name vanuit het idee dat dit materiaal het minst symbolisch belast was)."

Conclusie: het advies heeft invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit.

Antwoord:

De architecturale waarde wordt toegevoegd aan het meubilair met volgende motivatie "Het meubilair versterkt de architecturale waarde van de kapel van het Sint-Lievenscollege. Het is niet-monumentaal opgevat en vrij in de ruimte opgesteld, in wisselwerking met elkaar. Het was belangrijk voor Dessauvage dat het kerkelijk meubilair beweeglijk was, niet om het effectief geregeld te verplaatsen maar om het vrij en dynamisch karakter ervan te veruitwendigen, en om het multifunctionele karakter van de ruimte te bevorderen. De keuze voor hout in plaats van natuursteen of marmer sloot hierbij aan, maar was ook financieel en inhoudelijk gemotiveerd (met name vanuit het idee dat dit materiaal het minst symbolisch belast was)."

De commissie vraagt het inhoudelijk dossier op volgende punten verder aan te vullen of te verduidelijken:

* De plaats die de kapel van het Sint-Lievenscollege inneemt binnen het meest waardevolle naoorlogse bouwkundig erfgoed in Gent

Antwoord:

De basis voor het beschermingsproject 'naoorlogse bouwkunst in Gent' was een lijst, aangeleverd door de Dienst Monumentenzorg & Architectuur van de stad Gent bestaande uit panden opgenomen in de publicatie 'Architectuur als Buur' (1988) en de website 'Architectuur in Gent. Art deco en Modernisme' (<http://home.scarlet.be/architectuur/index.html>). Deze lijst werd vervolgens aangevuld met panden die verschenen zijn in publicaties en overzichtswerken over naoorlogse architectuur, in beschikbare oevrestudies en in tijdschriften uit deze periode (1945-1985). Voor de selectie van naoorlogse architectuur in de Gentse binnenstad werd vertrokken van deze basislijst in overleg met de stedelijke Dienst Monumentenzorg en Architectuur, in combinatie met beperkt veldwerk.

De geselecteerde ontwerpen en oeuvres blijken gekenmerkt door een grote specificiteit en diversiteit. Door deze variatie is het weinig zinvol om een criterianota of afwegingskader uit te werken voor het thema 'naoorlogse bouwkunst in Gent'. De naoorlogse bouwkunst in Gent omvat immers een ruime waaier van architectuurstromingen en -invalshoeken, en kan niet los worden gezien van ontwikkelingen elders in Vlaanderen. Uit het onderzoek is gebleken dat architecten uit alle hoeken van het land in deze periode in Gent bouwden, en dat de oeuvres vaak nog niet werden onderzocht of evenmin onderzocht kunnen worden wanneer er enkel aandacht is voor de Gentse realisaties. Een zinvolle criterianota zou dus omvattender moeten zijn en alle naoorlogse stromingen en typologieën kunnen bestrijken, wat echter niet haalbaar is binnen het lopende beleidsthema. Er zal aan de commissie een nota worden bezorgd die de selectie en het onderzoek verder duidt, en ook de geplande beschermingen motiveert.

* De verwijzing naar 'een heel hoge erfgoedwaardebeoordeling' voor de kapel binnen de in opdracht van het agentschap (VIOE) uitgevoerde thematische inventarisatie van 20ste-eeuwse kerken in Vlaanderen uit 2008.

Antwoord:

De verwijzing naar 'een heel hoge erfgoedwaardebeoordeling' wordt als volgt verduidelijkt: "In deze studie gebeurde een waardebeoordeling op basis van een matrixmodel dat rekening hield met drie invalshoeken (stedenbouwkundige context, architectuur en interieur), vier dimensies (architectuurhistorische, artistieke, liturgische en maatschappelijke), en vijf vraagassen (gaafheid, authenticiteit, innovatie, zeldzaamheid versus representativiteit en perceptie). Uit een toepassing van dit model op tien uiteenlopende casussen (de kapel van het Sint-Lievenscollege, zes andere kerken uit de richtinggevende voorbeeldenlijst en drie al beschermde monumenten) kwam de kapel van het Sint-Lievenscollege als meest waardevolle kerk naar voor."